Kedvezményes vásárlás

Adatok

Szerző / rendező:
Mario Vargas Llosa

Kiadó / forgalmazó:
Európa Könyvkiadó

Kiadás éve:
2014

Fordító:
Scholz László

Kategória:
egyéb

Eredeti cím:
La civilización del espectáculo

Ár:
3290 Ft

Oldalszám:
276

0
Like
Share

OLVASNIVALÓ AJÁNLÓK

Mario Vargas Llosa: A látványcivilizáció

Írta: Szabó Dominik | 2014. 06. 25.

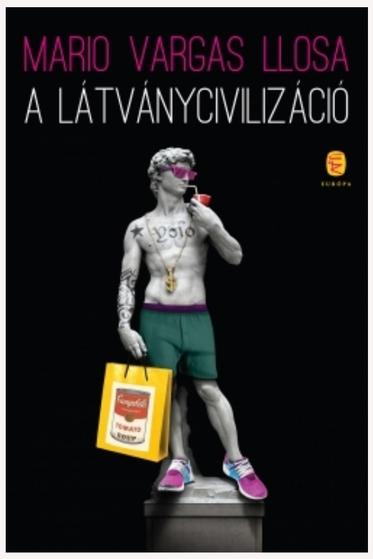

A kultúra halott. És mi öltük meg.

De persze polkorrekten mondhatjuk azt, hogy csak megváltozott. Átalakult. Vagy ha úgy tetszik: valami más lépett a helyébe. Ez a „látványcivilizáció”, korunk mindent uraló förmedvénye, ami beterít minket, igájába von, átírja gondolkodásmódunkat, hogy az utánunk jövő generációknak még halvány fogalma se legyen arról, mi volt korábban – mielőtt a szórakoztatás ingoványába belesüllyedt volna az emberiség. Nem másról van ugyanis szó, minthogy a XXI. századi posztmodern kultúra eljutott arra a pontra, ahol már nem képes a korábban uralkodó normáknak, értékeknek, erkölcsöknek, gondolkodásnak megfelelni, ezért kihajítja az egészet az ablakon, s teret enged a könnyed léhaságnak, az egyszerű élvezetnek, a frivolitásnak. A gondolkodó ember pedig ekkor nem tehet mást, mint morog, forrong, dühöng, s a végén az asztalra csap. Csak legyen, aki még felfigyel rá…

Utálom, hogy egyet kell értenem **Mario Vargas Llosá**val. Utálom gyengén pislákoló idealizmusom miatt, és utálom zavarba ejtő realizmusom miatt is. Mert a Nobel-díjas perui író pontosan látja, hogy mi történik a világban, fájóan érzi minden problémáját, s idegesen felkapja a fejét, amikor észreveszi, hogy újabb és újabb tereket hódított meg magának a látványcivilizáció. Magánemberként épp úgy érzi ennek a felelősségét, mint íróként, ezért aztán nem fél kikelni ellene, lázadni, dühöngeni, mert még bízik abban, hogy számít mindez, s nemcsak pusztába kiáltott szóként visszahangzik majd az éterben, hanem meghallják az emberek, és megpróbálnak tenni valamit ellene. A gondolatmenete legfeljebb ott hibás, hogy aki meghallja, felfigyel rá és egyetért vele, az már önmagától is eljuthatott ezekre a következtetésekre, és már maga is megpróbált valamit tenni ellene – mindenki más számára Vargas Llosa kirohanásai sem lesznek többek, mint egy öregedő író sirámai, egy korát tévesztett dinoszaurusz elmélkedései, amire elég legyinteni, és utána továbbállni.

Persze érthető ez a reakció, elvégre ezt kódolta génjeinkbe a látványcivilizáció, ez vált a megszokottá, mindennapossá. A korábban nagyszerű kultúra ugyanis halott. Nincs ezen mit szépíteni, nem lehet ezt szebben mondani: egyszerűen nincs többé. A huszadik században elkezdődött az a folyamat, ami a huszonegyedikben már betetőzött – a kultúra szétrombolása, devalválódása, az „érték” fogalmának gyökeres megváltozása, a szellemi javak teljesen figyelmen kívül hagyása, hogy helyette az üres, egyszerű, könnyű felüdülést és menekülést kínáló szórakoztatás vegye át az uralkodó szerepet az élet minden területén. A mai ember ugyanis nem kíván mást, csak „cirkuszt”: nem érdeklik sem az érdemi problémák, sem a megoldási javaslatok, nem kíván mély gondolatokat, vagy úgy egyáltalán, nem akar gondolkodni, nem akar elmerengeni saját sorsán és helyzetén, nem akar törődni az őt körülvevő világgal. Amíg jól szórakozik, addig nem is panaszkodik.

Ez pedig kölcsönös viszonyban áll minden mással: az ilyen embert ki kell szolgálni, ám ezzel ő maga gerjeszti a kultúra romlását. Ennek pedig áldozatául esik mindenki: a politika, az újságírás, az oktatás, az irodalom, a film, a zene, a művészet, a vallás – még az erotika is. Olyan szinten kihat a látványcivilizáció a mindennapokra, hogy észre sem vesszük, és már bekebelezett minket: nem kell több annál, minthogy a legújabb pletykakönyvet vegyük le a polcról Thomas Mann helyett. Vagy hogy előbb kattintsunk a celebek tegnapi botrányára, mint a legújabb tudományos felfedezésre. Hogy bugyuta filmeket nézzünk meg az élet fontos kérdéseivel foglalkozók helyett. Hogy jobban érdekeljen a politikusok magánélete, mint a közügyekkel eltöltött munkája. Nem gondolkodni sokkal egyszerűbb, mint gondolkodni. És lehet magunkat hitegetni, lehet még reménykedni, hogy van változás, van még kiút: félek, már nincs.

Mario Vargas Llosa sem épp bizakodó. Megalkuvás nélkül ír, mert mást nem tehet, mert érzi a felelősséget, de tudja, hogy ez nem több, mint a haldokló utolsó mondatai, még mielőtt örökre lehunyná a szemét. Hiszen benne élünk, így pontosan tudjuk, hogy mi történik – az utolsó dinoszauruszok pedig gyorsan kihalnak, s helyükre inkább celebek és sztárok kerülnek. A klasszikus értelemben vett kultúrának, az értékek hirdetőjének, a formaságok szószólójának, a mély tartalom elkötelezett hívének, a gondolkodás lángoszlopának immár vége. Még rúg néhány utolsót, de közben lehet készíteni a koporsót. Méretre, szép szegéllyel, csillogó szegekkel és díszítéssel. Esetleg egy szolid virágcsokorral a tetején. A temetésnél családias hangulat uralkodik, eljött néhány művész, író, alkotó, gondolkodó, s pár mindennapi ember, aki még őrzi lelkében a kultúrát. Közben egy-két ember zokog a háttérben, de inkább mindenki csak rezignáltan nézi a koporsó leereszkedését. A többiek távolmaradtak, nincs ezen mit meglepődni. Elvégre tudjuk: *„Az emberfaj sárkányfog-vetemény: Nincsen remény! nincsen remény!”*.

KAPCSOLÓDÓ TARTALMAK

Mario Vargas Llosa további művei

Mario Vargas Llosa: A diszkrét hős

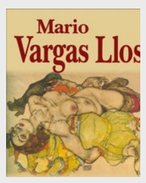

Mario Vargas Llosa: Pantaleón és a hölgyvendégek